

LIETUVA

Nr. 50

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 10 Gruodžio (December). 1897 m.

Metas V

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription \$2.00 per year

All communications must be addressed

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis laikraštis

"LIETUVA"

Išsina kas Subata Chicago, Ill.

Kaszoja ant metų:

AMERIKOJE.....\$2.00

UŽMARE.....\$3.00

"Lietuvos" spaustuose spausdina visokios Knigas, Konstitucijas ir visokius kitus druskus lietuviškai, lenkiskai ir angliskai. Darbaatlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užrašant "Lietuvą" ir pristatant pinigų už jį, kaip ir su visais kitais reikalais, "Lietuva" reik uždegti žalią adrešą:

A. OLSZEWSKI,

924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Politiszkos žinios.

Wokietija.

Wokietija slūcžia wis daugiausia kariaunos ir Chinų pakrantes; dabar wēl išsiuntė ir Kiao Czeu 23 oficerius ir 1200 jurinų kareivių; atplaukus tiems, bus ten jau 4566 kareivių, taigi tiek, kiek Wokietija dar niekada ne siuntė į kitas žemės dalis. Iš to matyti, kad jirengiasi ir kare su Chmais ir kad nori ji ant wisada palaikyti dabar užimtą krasztą. Į Kiao Czeu atkako laiwyne ir kitų wiespatyszių daboiti wokiecius; wokiecių laiwyne wisziņkas, admiralas Diederichs, pasirengs yra krasztai prieszintiesi, jeigu kitų krasztų laiwyne bandytu koku nors budu stabdyti jo darbą. Wokizkas laikrasztis "Koelnische Ztg" speja, kad siuntimas twirtos kariaunos į Chinų pakrantes turi dwigubą mierį: pareikalauti ant lyginimo už užmūzimą wokizkų misijonierių, toliaus, nori mat su wisu pasilaikyti Kiao Czeu užtaką kaip angling stacią sawo karizskiams laiwas, ką Chiniai buvo pažadėję už pagalbą, kurios dėl, po paskutinei kare Japonieciai turėjo pasitraukti iš užimto jų tikro Chinų wiespatyszės krasztu. Tam galėtu prieszintiesi wien Anglija ir Japonija, bet kadangi pirmutini turi užtektinai darbo su pasikėlusiais Indijų gywentojais, Egipte ir Afrikoj, todėl ji ne gal priderancziai prieszintiesi Wokietijai; kaslink gi Japonijos, ta teipogi ne dries prieszintiesi iš wien einanczioms Wokietijai, Maskolijai ir Prancuzijai.

Wokizskas randas ant dabartinio parlamento susirinkimo rengiasi pareikalauti pirmiausiai kreditų ant laiwyne sudrutinimo. Jeigu parlamentas jų ne pripažys, ciecorius rengiasi paleisti parlamentą ir apgarsyti naujus pasiuntinių rinkimus.

Nesutikimai Wokietijos su Hayti republika dar wis nepasibaigė. Wokizskas rando laikrasztis, "Post", paduoda, kad jeigu Hayti prezidentas ne norės atlyginti Luadersui už neteislingą jo suaresztawimą, wokizskas laiwyne griebsis bombardawimo pakrantėse esanczių miestų.

Austrija.

Pasitraukus Austrijų prilaikiai iš wies Badenio ministerijai ir jos wietoj pažemus waldžiu wēl wokieciaus, Czekijoj užgi-

mė maisztai. Pragoj czeikai pradėjo užpildinėti ant wokiecių, išsdaute langus wokiecių klubų, net wokizsko uniwersiteto, išpleszė pardawinycias. Ant su waldymo maišty reikėjo sžausti kariauną; prie suwaldymo maisztinų policija ir kareiwiai pasinaudojo iš ginklų, sžaude i minias susirinkusių žmonių, prie ko buvo ne tikt daug paszauty, bet ir užmūsty. Kituose Czekijos miestuose, kur wokiecių yra daugiausia, tą patį darbą wokiecių: dauž jie langus czeikizkų pardawinycių, naikino joso esanczius taworus. Iki szio skaito jau keliasdeszimtis užmūsty, sužeisty gi yra keliszimtai. Czekija tapo apgarsinta ant karizsko padėjimo, suimtus už dalywawimą maisztuose sudyja karizski sudai, nuo kurių nusprendimo nėra jau apeliacijos ir tie nusprendimai į 24 walandas turi but išpildyti. Karizski sudai ne tur laiko wisą priderancziai dzisirti, todėl atsitihs suszaudymai ir wisai ne kaltų žmonių. Kol maisztai yra tikt Czekijoj, randas dar gal tikėtiesi juos suwaldyti, bet jeigu jie užkils wisose slawų apgywentose prowincijose, rando pajegos ant suwaldymo jau bus permenkos. Užtoje po Badenui wokieciai ministeriai, matydami, kad negalės waldžios palaikyti, nori su wisu panaikinti konstituciją, bet tuom nenutildys jau slawų; to reikėjo priesz wokiecius griebtiesi Badenui, jo baugumas ir pagimdė wisus tuos maisztus.

Ispanija.

Ispanijoj drutinas ir organizuojasi prieszingos randui partijos: pirmiausiai karlistai, toliaus anarchistai. Jeigu tikt Ispanija taptų į karę nors su Ameriką įtraukta, prieszingos randui partijos pakeltu naminę rewoluciją. Zino apie tai dabartiniai ministeriai ir todėl bijosi su kuom nors erzintiesi. Dabartinių ministerių laikrasztis, "El Liberal", stengiasi suraminti ispanijonus, sako jis, kad nėra nė jokio pamatų baugytiesi, idant Suwenyotos Wiespatyszės Sziaurinės Amerikos įsikiszyt į maisztus ant Kubos ir idant remtu maisztinėjus arba pripažintu juos už kariaujančią pusę, kadangi ispanizskas randas sawo waldybioms ant Antilizskų salų pripažinta daugiausia liuosybės negu kitos wiespatyszės turinczijs kito sawo kolonijas; jeigu gi, nežiurint ant to, Amerika butu priwersta atwirai maisztinėjus paremti, tasyk Ispanija mokės apginti sawo garbę ir sawo reikalus. Ispanizskas pasiuntynys Washingtonė atsuntė žinias, kad atsisazaukime į kongresą prezidento Me Killoy ne užgauta Ispanija; dabartiniai ministeriai netiki, idant Amerika kisizusi atwirai su sawo užtarimu už maisztinėjus. Naujas Kubos wisziņkas, jenerolas Blanco, praneszė, kad jis ne reikalauja daugiausia kariaunos, bet bandys papildyti eiles wietiniais liuosnoriais. Poreizta sawaitę atsitiho ant Kubos keletas susirėmimų, bet jie ne daug sweria ant maisztų stowio.

Pasirodo, kad žinios atėjusios nuo Filipinų salų apie galutiną pergalejimą maisztų buvo neteisingos, kadangi čia wēl atsitiho kruwini susirėmimai, kuriuose iš abiejų pusių net keli szimtai užmūsty ir sužeisty liko ant muszio lauko.

Rytini Azlija.

Umas ir greitas augimas Japonijos galybės, kilimas jos įtekmes ir prekystos wiuose krasztuose ant Didžiojo oceano labiausiai ne patinka Maskolijai, kuri wisai stengiasi tą įtekę sumažinti, bet mato gerai, kad be karės to ne padarys, o ant karės, kol Siberijos geležinkelis dar ne

pabaigtas, nėra priderancziai priesirengusi, bet pradeda jau rengtiesi. Į Wladiwostoką siunczia wis daugiausia kariaunos, wēl amunicija ir walgio produktus. Su miesto San Francisco prekėjais muskolizskas randas padarė kontraktus ant priwėžimo kareiwiams 1200 tonų walgio produktų. Japonija teipogi, kaip įmanoma, ginkluojasi, drutina sawo karizską laiwyne, tuom tarpu ji dirbdina ant syk daugiausia karizskų laiwy ir tai didelių plienų apkaustytų, negu kokias nors Europos arba Amerikos wiespatyszės, išsėmus wien Auglijos. Daugumas tų laiwy bus jau ateinantį pawasari pabaigti. Jeigu ji isiwėrus į maskolizskas waldybas Siberijoj ir tapta sumusztu, tai gal perkelti kareiwius ant laiwy, o jų silpnėsi Maskolijos laiwyne ant jurių ne pergalės. Anglizski laikrasztai pranesza, buk Maskolija, Prancuzija ir Wokietija susitarė drauge užkirsti Japonijos augimui kelia. Tos wiespatyszės susitarė mat pakelti karę priesz Japoniją ir sumazus ją, pasidalyti Chiną pakrantes. Maskolija užimtu rytinę Mandziurijos, Sziaurinę Mongolijos dalį ir Koreją. Wokietija wis krasztą prie Kiao Czeu užtakos, Prancuzija gi pietines Chinų prowincijas ir salą Formozą, kuria dabar waldo Japonija.

Italija.

Italijoj, buwęs ministerių pirmėdis, Crispi, likosi į sudą apskęstas už sunaudojimą banko pinigų ant palaikymo sawo politizskos įtekės, per ką bankas paskui nusibankrutino. Sudas wienok atsiskakė išduoti kokį nors nusprendimą; Crispi gi pareikalawo, idant wisai ant jo mētomai apkalbinami butu priderancziai iszirti. Ant to parlamentas išsawo sanarių paskirs tam tikrą komisiją.

Italijos parlamentas atmetė užmanymą karės ministerio, jenerolo Pelloux, kaslink wisoki reikalingų pagerinimų kariaunoj. Delto iš pradžių norėjo pasitraukti wien jenerolas Pelloux, bet paskui nutarė pasitraukti nuo sawo wietų wisai ministeriai. Karalius jų dimisiją priėmė ir praszė ikisziolizsko ministerių perdėtinio, markyzo Rudini, paskirti naujus ministerius ir pasiilkti, kaip iki szio, jų perdėtiniai. Wisai iki szio szio ministeriai, išsėmus wien karės ministerio, wēl užims sawo wietas.

Italijos randas reikalauja nuo Brazilijos didelio pinigais atlyginimo nuszkriaustims italijonais laike maisztų pietinėje Brazilijoj. Brazilijos randas iki szio nesutiko išpildyti Italijos reikalawimą, jis teisiniai, buk italijonai, o ne brazilijonys buwo užpuolikai. Italija iszsiuntė karizską laiwy į Brazilijos pakrantes. Nėra abejonės, kad besitarinczijs wiespatyszės ant galo su sitaikys, jeigu tuom tarpu Brazilija priesiznisi Italijos reikalawimams, tai tikt todėl, kad tuom nori sziek tiek nuo tų reikalawimų nuderėti.

Suwlentytos Wiespatyszės Sziaurinės Amerikos.

Likosi jau suszauktas kongresas; ant iszlikimų atidarymo kongreso bus daugumas pasiuntinių, net prezidentas McKinley apeido lową sawo mirszanczioms motinos ir sugrįžo į Washington. Iš swarbiausių darbų, ki bus ant nusprendimo atiduoti, yra: priskyrimas prie Amerikos waldyby Hawai salų ir naujas bilius apsunkeinantis swetima ateiwystę. Bilius apie priėmimą Hawai salų po Amerikos globa turi daug szalininkų; prieszingi yra pasiuntiniai pietinių Amerikos sztektų, kurie numano, kad priskyrimas tų salų numatys pelną

nuo cukraus: lendrinis cukrus nuo Hawai salų galės į Ameriką but įgabemas be muto ir darys jis didelę konkurenciją cekarinių lendrių plantatoriams pietinių sztektų. Kaip tą klausimą iszrisz galutinai kongresas, "sunku dabar įspėti. Prieszingai platinimo waldyby kitose swieto dalyse gzdina, buk treczialis Hawai salų gywentoj serga raukais, taigi jie gal but atwilti į Ameriką. Nauja bilių apsunkeinanti ateiwystę įnes wēl pagarses sawo like Lodge. Kaip pirmutinis, teip ir antrasis bilius turi daug szalininkų, bet yra gana ir prieszingų. Apunkeinimo ateiwystės reikalawia ir tolos darbinizskos organizacijos. Jeigu Lodges bilių priims senatas ir kongresas, nėra abejonės, kad wiu neuzprotestuos prezidentas McKinley, kadangi jis nuo seniai žinomas yra kaip ateiwų priesis. Tuom tarpu ateiwų draugai waro smarkią agitaciją, ant susirinkimų nupekia rengiamus uždraudimus. Katra czijs pusė laimės, sunku įspėti. Atsidarius kongresui, atsinaujis tarybos su kitoms wiespatyszėms kaslink numazinimo mutų ant swetimų taworų ir ant iszwežamų iz Amerikos kitus krasztus.

Maskolija.

Pasibaigė jau prilikumas ciecoriaus Mikalojaus dėl lenkų ir dėl katalikų. Ką darė dabar Mikalojus, tą patį darė ir jo tēwas atkakęs po užstojimui ant sosto į Warszawa, bet kaip tikt isz jos iszwežawo, maskolizski laikrasztai pradėjo tuojau siundymus priesz katalikus ir priesz lenkus ir tuojau prasidėjo wisoki persekiojimai, nauji uždraudimai. Mikalojus mat kaip bezdionka megdžioja sawo tēwą. Turbut ne lenkai, ne mes, ne kiti ne maskoliai nieko sau gero nuo caro Mikalojaus ne sulauksime. Warszawa studentai, kurie nupekė profesorius ne mokslo nesziotojus, bet politikierius už garbinancziją Murlo wiewją telegramą, likosi skaudiai nabauti: 100 studentų likosi iszwirytį iš uniwersiteto: 3 ant trijų metų, 7 ant dwiejų metų, likusi gi ant wienų metų. Wyskupui Simonui, už įsakymą, idant Baltrusioj kunigai prigimčių žmonių kalboj kalbėtu prie pamokinimų, liepė iszwežuoti į Odesą. Kaip ilgai atseis ten buti, nieko nepasakys. Tai mat toki caro Mikalojaus paliuosawymai.

Maskolija.

Pasibaigė jau prilikumas ciecoriaus Mikalojaus dėl lenkų ir dėl katalikų. Ką darė dabar Mikalojus, tą patį darė ir jo tēwas atkakęs po užstojimui ant sosto į Warszawa, bet kaip tikt isz jos iszwežawo, maskolizski laikrasztai pradėjo tuojau siundymus priesz katalikus ir priesz lenkus ir tuojau prasidėjo wisoki persekiojimai, nauji uždraudimai. Mikalojus mat kaip bezdionka megdžioja sawo tēwą. Turbut ne lenkai, ne mes, ne kiti ne maskoliai nieko sau gero nuo caro Mikalojaus ne sulauksime. Warszawa studentai, kurie nupekė profesorius ne mokslo nesziotojus, bet politikierius už garbinancziją Murlo wiewją telegramą, likosi skaudiai nabauti: 100 studentų likosi iszwirytį iš uniwersiteto: 3 ant trijų metų, 7 ant dwiejų metų, likusi gi ant wienų metų. Wyskupui Simonui, už įsakymą, idant Baltrusioj kunigai prigimčių žmonių kalboj kalbėtu prie pamokinimų, liepė iszwežuoti į Odesą. Kaip ilgai atseis ten buti, nieko nepasakys. Tai mat toki caro Mikalojaus paliuosawymai.

Ne ruyk tabako ir nespjauk, nes tai trūpinia tawo anelį.

Jeigu nori atspawyti nuo tabako ant wisados ir pastoti swetui, twirtu ir lygini, imk gydykles waldamas NO-TO-BAC arba perdėtinio silpnėjimo in twirtu. Daugelis, kurie pametę swetą gydyklias, in desimtis dienių jau awerė dezinu swetą wirtawu. Apie 2000 žmonių tapo iszgydyta. Pirk NO-TO-BAC nuo sawo apitawos, su gwarancija, už 50c, arba už \$1.00 ap. Pasizyma ir pralauz gausi dykel. Pharmacy, in Sterling Remedy Co., Chicago, arba New York.

Isz Lietuwos.

Bukite atsargiais su žandarais!

"Ukinjks" paduoda, kokių prigawyszių griebiasi maskolizski žandarai Lietuwėj: jeigu jie nori ką įkasti, paraszo melagingsus, apėkundžiančius protokolus ir duoda kam nors pasiraszti. Tie žinoma, nieko pikto netikėdami, pasiraszo; tuom tarpu wēliaus pasirodo, kad į protokolą žandarai įbruko apskundimą kokios nors jems nepatinkanczijs ypatos. Į protokolą, po kokių liepė pasiraszti D-rui Wainekui, įbruko apskundimą Jono Kraucziuno, buk Wainekis žinys, kad Kraucziunas Prusuose iszleidinėjo lietuwiszkus laikrasztus. Ant to melagingo protokolo pasiūlė suėmė Kraucziuną. Pasiraszus atsitikimas buwo Pilwisziuose: Wonseckis, Senapilės žandarų wisziņkas, padarė kratą Pilwisziuose pas D-rą Stanislawą Matulaitį, bet nieko neradęs, sumislyjo kitaip atrasti progą sumiti minėtą daktarą.

Užsimusze.

Wilniuje, ant kiemo namų Lenskio, ant Didėsės uflyczios, rando nupuočius nuo antrų lubų ukinkiją, Simaną Szwelnią su skulisiu kaukaliu, jawo ne gywą. Pasirodė, kad Szwelniks atėjo į tuos namus pas sawo pažįstamą, Sta islawą Darulį, su kuriom pirma mieste girtuokliawo ir parėjo puskui į jo namus. Szwelnik isėjo isz jo gywenimo laukan ant balkono ir nuo jo norėjo tropais nulipti žemyn, bet ne twirtai stowėdamas ant koridžų, sumislyjo kitaip atrasti progą sumiti minėtą daktarą.

raszo jis szitokį protokolą: "Daktaras St. Matulaitis patasai prisipažino, kad jis raszinėja į užrubežinius laikrasztus nekaltos į talpos straipsnius. Asz gi (czijs patalpino prawardę wieno waiokino, kuriam dawė po protokolu pasiraszti) tą prisipažinimą daktaro Matulacio patwirtinu. Gerai, kad tasai waiokinas pirm negu padėjo sawo paraszą, perskaitė protokolą ir jį atmetė (priederėjo netikt atmeti, bet teip duoti Wonseckui į snukį, kad tų but turėjęs ilgai atminti), kitaip, ant to melagingo protokolo pasiraszė, žandarai butu galėję drg Matulaitį suimti.

Czia norėtume žinoti, ar maskolizskos centralizskos waldžios žino apie tokius bjaurius sawo žandarų darbus?

Arbatos ir kawos pardawinyczios, wietoj karczemu.

Lietuwėj, įwėdus czijs rando degtinės pardawinycias, pagal augsziausią dleidimą, pradėjo twertiesi teip wadinami blaiwys tės komitetai, kurie, wieton karczemu, rengia dabar arbatos ir kawos pardawinycias, kaip kokios isz tokių pardawinycių yra ir maskolizski laikrasztai. Dabar wieną isz tokių pardawinycių parengė Eisziškiuose, Wilniaus gub., ant ko ir maskolizskas randas pridėjo 200 rubl. Į minėtus blaiwys tės komitetus priguli lygiai maskoliai, kaip wietiniai Lietuwos dwardiniai ir kurnijai. Ar gi jie negal siųsti į Peterburgą atsakanczius nurodymus, kad ant apstabydmo girtuoklyzės terp lietuwių neuztenka arbatos pardawinycių ir joso maskolizski laikrasztai, bet reikia žmonėms suteikti ir daugiausia daiktų, kas galėtų sulaikyti nuo girtuokliawimo. Jeigu dėl kelių deszimčių maskolij arbatos pardawinyciuose yra maskolizski laikrasztai, tai dėl kelių tukstanczių lietuwių reikia reikalauti lietuwiszkų laikraszių ir knygų: jeigu maskoliams parengia maskolizskoj kalboj maskolizskus skaitymus, musų apszwiestunijai, musizskiams blaiwyszių komitetų sanariams priderėtų stengtiesi rengti tokius skaitymus lietuwiams lietuwiszkoj kalboj. Pas randas mus nieko ne duos, jeigu mes pats nieko nereikalaušime. Klabininkie wisur, nesigailėkime darbo, o su laiku wisgi ką nors iszgausime. Jeigu isz syk musų praszymų neiszklausytu, tai praszkykime isz naujo ir tų darykime tolaik, kol mus neiszklausys.

Pagawo wagilių bažnyczioj.

Kaip kitais metais, teip ir szį metų Wilniuje wagiliai daugeliui susirinkusių Wisų Szwentų dienų į bažnycias žmonių iszkraustė kisenėjus; policijos wisziņkas net, perrėdęs kelis policijantus, nusintė į bažnycias gaudyti wagilių. Pasisekė jiems katedros bažnyczioj nutwerti už rankų wagilių Jachimowiczą, kada tasai įkiszio ranką į kisenų besimeldžiancio Stankeweziaus.

Zemdarbių bendrowės.

"Tėwynės Sargas" pranesza, buk Kauno gubernijos marszalgas, grafos Zubow, įsteigė Rescinuose žemdarbių bendrowę; tokią jau bendrowę rengiasi įsteigti kunj galkszis Oginski ir Telszių pawietij. Užduotė tų bendrowių yra: szelpti žemdarbius, rupintiesi apie jų reikalus ir stengtiesi pakelti žemdarbystę.

Žydai Lietuwos mokslainėse.

Nuoszimtis žydų Lietuwėj, apskritai imant, yra 13%, tuom tarpu skaitlius žydų waiky, lankanczių gimnazijas ir kitokias

Darbas bedarbiams darbinjams.

Užstojus žiemai, Wielniuje yra diktai darbinjų ne turinczių darbo, kurie didelį kenčia wargą. Idant suteikti tokiems szioj tokį uždarbį, Wilniaus "Darbo Namų" užweizda nusprendė duoti darbą ir ateinautiems isz mies to darbinjams, žinoma ant tiek, ant kiek tų namų turiai isztesės. Tas padawadyjimas nors keliis deszimtis darbinjų apsaugos nuo hado.

Auksiniai pinigai Maskolijoj.

Maskolizskas randas įwėda Maskolijoj auksinius pinigus, wieton dabartinių popierinių, tokiu budu užrubežiuose maskolizski pinigai, kaipo paremti ant aukso, turės wisada wienokią wertę. Nauji auksiniai pinigai priitaikyti prie dabartinės popierinių wertės, taigi turinti popierinius, gali juos ant auksinių apkeisti. Izdo ministerija iszdawė kasoms įsakymą leisti terp žmonių: kuom mažiausiai popierinių penkrublinių ir deszimrublinių, wieton tų, leisti naujus auksinius pinigus. Wienok dabartiniai popieriniai ne žudo sawo wertės, tikt mat randas, wieton popierinių, nori daugiausia paleisti terp žmonių auksinių; werte kaip popierinių, wieton tų, kiti bus jau wienokia, teip kaip tai yra Amerikoj arba kituose krasztuose.

Prusų miestai reikalauja daleidimo kiauilių prekystos.

Tuli parubežiniai Prusų miestai reikalauja, idant randas nuimtu uždraudimą atgabavimo kiauilių isz Maskolijos, kadangi dabartinis uždraudimas eina ant naudos tikt mažo skaitliaus auginanczių kiauilių dwardponių, kitiems gi pabrangina reikalingą maistą. Tokį reikalawimą iszsiuntė į Berlyną ir Karaliauczius.

Isz Suwalkų gub.

Kaip pranesza "Ukinjks", Wilkawizskio pawieczio daktaras, Z. Chlebinkis, pateko po sudu ir apeliakės sudas nusudyjo jį ant 12 metų į rytinę Siberiją už szelptas ir sukytybes: mat budamas opiekunų nemeczių waiky teipogi nusudyto buwusio Wilkawizskio gminos sudžios, Woitawycziaus, prigawingu budu apisarszė ant sawės naszlaiczijų paliwarkėlį. Nepasisekė mat poneliui. Chlebinkis dar padawė apeliaciją ir ne žinia, kaip ji sudas galutinai nusudys.

Plokszečių gminos sudžia, Petras Kraucziunas, wieną žandarą pasodino į arestą. Minėtas žandaras mat gyrėsi aplinkinėse, kad ir sudžia paimszę už lietuwiszkas dalykus. P. Kraucziunas pasiskundė Suwalkų apskriczio žandarų wisziņkui ir tas pasodino žandarą į koją. Jeigu wisai teip drąsiai elgtus, nesokinėtu mums maskolpalaikiai ant sprando.

Zemdarbių bendrowės.

"Tėwynės Sargas" pranesza, buk Kauno gubernijos marszalgas, grafos Zubow, įsteigė Rescinuose žemdarbių bendrowę; tokią jau bendrowę rengiasi įsteigti kunj galkszis Oginski ir Telszių pawietij. Užduotė tų bendrowių yra: szelpti žemdarbius, rupintiesi apie jų reikalus ir stengtiesi pakelti žemdarbystę.

Žydai Lietuwos mokslainėse.

Nuoszimtis žydų Lietuwėj, apskritai imant, yra 13%, tuom tarpu skaitlius žydų waiky, lankanczių gimnazijas ir kitokias

widutines mokslainės, siekia 25-30%; moterizskose gi gimnazijose nuoszimtis žydelkaczių dar didesnis. Antai Lietuwizskame Minske, moterizskoj gimnazijoj žydelkaczių yra 60%; ne mažiausia 50% yra jų Kauno gimnazijoj. Nežiurint ant wisokių apsunkeinimų žydams pastoti į Lietuwos gimnazijas, nuoszimtis jų yra kur kas didesnis negu nuoszimtis lietuwių, kurių, nors kaip antai Kauno gub., yra 80%, bet waių lankanczių gimnazijas yra tikt 12%. Žydų mat nė joki apsunkeinimai ne gal nuo mokiniams atgrasinti, musizskų gi, ypacz mergaicių, nė su botaga prie mokslo ne galima priwaryti. Ludnas tai labai apsiweiszkimas. Mums reikia apszwiestų moterų, tuom tarpu musų mergaicių tėwams užtenka, jeigu jų dukters pataiko lėliukę parėdyti. Kiek galima užtėmyti, Amerikos lietuwiszkose mokslainėse yra tas pats: ir czijs labai mažai mergaicių lanko mokslaines. Ar gi lietuwiui tēwai ne gal suprasti, kad moklas lygiai wiersziški, kaip ir merginai yra reikalingas?

Apwogė walszcziaus kasą.

7 d. Lapkriczio, wagiliai naktyje, iszlawę duris, įiskraustė į Dailidžių (Garteno gub.) walszcziaus kanceliariją ir pawogė kasos skrynulę, kurioje buwo 244 rubl. 63 kap. pinigais ir trys procentiniai bilietai Peterburgo-Tulos žemiszko banko po 100 rublių. Kasą rado suadautyta netolimoj girioj; wagilių gi nė jokio pėdsako ne susekė.

Gelgaudiszko dwardas.

Naumieszcio pawietij, Suwalkų gub., ant Nemuno kranto yra dwardai Gelgaudiszko. Po Lenkijos padalinimui, kaip žinote, Suwalkų gub. pateko Prusams ir jų randas Gelgaudiszki padawanoj wokieciai, baronui Keudelui; Keudelai meta ilgai waldė, bet porą metų atgal, už 800000 rubl., pardawė juos kitos Nemuno pusės lenkams dwardoniams, bet kad jie, pirkdami, sawo pinigų bewiek neturėjo, Keudelui pripigulinczių sumą iszmokėjo paskolintais isz Kreditiinės Draugystės pinigais, todėl reikėjo mokėti didelius palukus, to negalėjo pakelti nauji Gelgaudiszko sawininkai. Dwardai tie dabar pateko žinomam Lietuwos didžturcziui, Komarui, už 1 milijoną rublių. Gelgaudiszki susidoda isz 27 paliwarkų, turi apie 10000 margų girios.

Rando paszelpa miestams ir blaiwyszės komitetams.

Įwėdus rando degtinės pardawinycias, Lietuwos miestai neteko pelno už patentus, kokius mokėjo į miesto kasas senos karczemos. Ant atlyginimo sumažėjusių miestų surinkimų Lietuwos, Baltgudijos ir Smolensko gub. miestams maskolizskas randas ant 1898 m. paszkyrė kaipo paszelpą 502125 rublių. Parengtiems gi szį metų blaiwyszės komitetams Lietuwėj ir Baltgudijoj randas duoda 257 125 rublių paszelpos. Tas labai gerai, bet prie uždraudimo lietuwiszkų knygų, nedaleidžiant skaitymų lietuwiszkoj kalboj, tie blaiwyszės komitetai mažą lietuwiams naudą atgabę: maskolizski laikrasztai ir skaitymai lietuwiams nesuprantami.

Naujas geležinkelis.

Kaip ateinanczijs isz Peterburgo žinios paduoda, maskolizski kelių ministerija rengiasi ne užlaigio pradėti darbus prie naujo geležinkelio. Naujas geležinkelis

prasidės nuo Wilniaus, bėgs ant Wilkmergės, toliaus, per Panewę, Bauską—į Rygą. Kelias tas bėgs paralelizmą su paczo keliu, perkirs jis turtingiausius Kau-no gub. pawieczius. Nėra abejonės, kad nauja rengiamo dabar geležinkelio linija pakels dar labiau Lietuvos sostą, miestą Wilnių, kuris dar smarkiaus pradės augti.

* Maskoliszkas randas išaizs-kino parubežių muitinyzoms, kad wisoki siuntiniai, atėję iš už rubežių ir neatimti, dėl kokių nors priežasčių, adresantų, ne gal but suarezuoti arba išnaikinti, bet turbut atgal į užrubežius sugražyti. Pagal šią sąspuolį, kad maskoliszkas paczas ir lietuwiszka paczas ne turi tiesos konfiskuoti, jeigu jos per paczą atsiųstos, tikt, jeigu jų adresantui ne išduoda, tai turbut atgal į užrubežius sugražytos.

* Netoli Pernow, Latwioj, kaime Podis, kasdien žemę prie sodinimo medžių, iškasę puodą su senais miesto Rygos szwediskais, Ezelio wyskup ir lenkiskais pinigais 16 szimtmecio. Sawinškas dvaro Podis padawanioju tuos pinigus senowės daiktų muzėjui mieste Pernowe.

* Maskoliszkas randas nuo ateinanciu metų rengiasi numazinti prekę siuntinėjimo laiszkų per paczą Maskolijoj. Jeigu užnamas taps galutinai priimtas, tai siunciant laiszką reiks ant jo prilipyti markę tikt už 6 kap., o ne už 7 kap., kaip dabar yra.

* Iz miesto Wilniaus szj metų pamėję kariuomenę 72 krikščionis ir 40 žydų.

Jeigu laisčiai nesaukiu, imk wieną CASCAR ETB, o laiszdą laisv, už 10 ir 20c.

Isz Amerikos.

Nekentimas ateitw ir godumas. Teip wadinami natywi-tai, per sawo laikraszczius, reikalauja ant sunkinio ateitwystės į Suwienytas Wiszpatystes. Dar esant prezidentui Clevelandui buwo kongreso ir senato užgirtas bilis, apdirbtas senatorių Lodge ir Corlis so, pagal kurį ne wale buti atakanti ant darbu į Ameriką swetiniams ateitwiams, ant dirbtuwų, kurios tokiems duotų darbą, buwo paskirta bausmė po 500 dol. Dabar tie senatoriai wėl rengiasi paduoti ant apswarstymo tą sawo bilį. Kadangi jis wienok skaudžiausiai butų užgawę atkankanczius ant darbu kanadiezius, todėl atkank ant tarybų kasliku žwejo-nės ant Beringo jurių Kanados delegatų apreiszkę Washington, kad, jeigu tokiai bilis taptų izduotas, Kanados waldžios atlygijs tuom paczių amerikonskizkion aukso įjeszkotojams Klondikėj, kadangi tie plotai priguli Kanadai. Na ir ką sakyti, potam net pas senatorius Lodge ir Corlisse iznyko nekentimas kanadiezių darbinjū. Mat nekenciantai ateitw senatoriai siundo prieš ateitwius, reikalauja wisokių prieš juos tiesų, bet kaip tikt kas pagazdina atlyginimu tuom paczių amerikonomams, jau tie ne drysta toliau siundyti; antai dabar Europos wieszpatystės tariasi, už didelius mautus užkrautus ant jų taworų atgabenamų į Ameriką, jai tuom paczių atlyginti. Jeigu tikt besitarianti susitaikys, nėra abejonės, kad pats Amerikos randas pradės taisyti Dingley mautų tarifą.

Nelaimė ant geležinkelio.

* TITUSVILLE, Pa. Ant "Titusville Traction Company" geležinkelio "netoli East Titusville", atsitiko baisi garinio katilo eksplozija, kurios keturi žmonės likosi sunkiai sužeisti, o iz jų du sužeisti mirtinai. Maszinistas Miller ir jo sunus, Charles, teip baisiai likosi nuaplikti, kad nuo to turės jie mirti.

BUFFALO, N. Y. Laikie smar-kios audros keli lenkiszki darbinjikai, ant apsisaugojimo nuo lytaus, palindo po stowinczius ant geležinkelio rėlių wagonais. Tuom tarpu renkanti wagonus lokomotywa sudawę į wagoną, po kuriuom gėdėjo darbinjikai ir ji smarkiai pastumė; ratai wieną iz darbinjū bewiek pusiau perpjowė, kitus gi tris sunkiai sužeidė.

DETROIT, Mich. Ant elektrisko geležinkelio tarp Detroito ir Ashlano susimuszė du greitai bėgantai karai, kuriuose waziawo 40 pasażierių. Prie susimuszimo jėrys žmonės likosi užmuszti, sunkiai sužeisti yra 20, tarp kurių 10 sužeisti labai sunkiai, gal mirtinai.

Netoli Blackfort, ant Great Northern geležinkelio, Montanoj, peritos subatos diena iz szkoko iz rėlių pasażierinis trukas. Abuda trukio maszinistai ir peckkuryz likosi užmuszti; sužeistų pasażierių yra daug, tarp kurių yra ir mirtinai sužeisti.

Amerikos laikraszcziiai pradėjo garsyti apie naujus neiszpasky-tai turtingus aukso plotus at-rastus republikoj Nicaragus, Widurinėj Amerikoj. Tuom tarpu Suwienytj Wieszpatystęj konsulius iz San Juan sako, kad ten

nieks nežino apie aukso plotus; minėtas konsulus sako, kad nors rytinės provincijos tos republi-kos gal but aukso, bet wisgi jis persergsti lengwatikius ir rodyja į Nicaragą ne keliauti, kadangi kitur lengwiau uždirbs negu czia; czia dar nieks iz swetur atkakės ne pralobo.

Užnuodintas szulyns.

Lingsburge, Mich. likosi suarezuotas William Roehm ir jo pati. Skundžia juos už nuuodindimą John Hartmano ir jo paczios. Doktorai, pjaustydami kū-nus, persitikirno, kad likosi nuuodinti; iz tolesnių tirinėjimų pasirodė, kad jie nuuodino nuo wandens iz jų paczių szulinių, į kuriu buwo pripilta nuody, pri-pylė gi jų Roehmai.

Nusudyjo žmogžudi.

New Yorko sudas nusudyjo už muszėj Thorp, kuris, su pa-gelba akuszerės Nackienės, už-muszė wokietj Guldensuppe ir paskui supjaustė užmuszto kūną ir szmotelius po wisą apygardą izsmėtė. Thoru likosi nusudytas ant nužudyto su elektrika; taps jis nužudytas 10 d. Sausio. Pasakė jis, kad tikra jo prawdė yra Torszewski, gimęs jis Prusuose, esąs katalikas. Adwokatai pada-wė apeliaciją, bet turbut, ji Thor-no ne izsgebės, kadangi jis nesi-gina.

Didelis gaisras.

LA CROSSE, Wis. Izdegė czia du blokai: teip wadinamas Brick Pomeroy Block ir Mc Millan Opera House Block. Apaczioj triobų buwo wisokios pardawinczi-os, ant antrų lubų biurai, ant trečiųjų gi lubų seno teatro halė, kurioj dabar buwo sukrutai gink-lai szeto gwardijos, czia terp kitko buwo ir parakas. Kada prisigriebė iki czia ugnis, atsitiko baisi parako eksplozija. Blėdž ugnies padaręj skaito ant 200000 dol.

Amerikos prezidento motina mirszta.

Motina prezidento Mc Kinlejo sunkiai susirgo; daktarai netiki, idant galėtu pasitaisyti, bei tikt stengiasi kaip nors ilgiaus gy-wastj užlaikyti nors ant kelių walandų. Prezidentas atkako at-salankyti mirsztančią motiną, bet ji jau ir sawo sunaus ne pažino.

Darbiniku mityjos nupeikla tiesas prieš ateitwius.

St. Louis, Mo. Ant sawo susi-rinkimo, miesto "St. Louis Trades & Labor Union", 40 balsais prieš 5, nupeikė tuos, kurie reikalauja tiesų apsunkinanczių swetini ateitwystę. 13 d. Gruodžio, Nashvillej, Ten., atsisbus konwen-cija "American Federation of Labor", ant kurios bus galutinai nuspręsta, ar reikalauja tiesų ap-sunkinanczių ateitwystę ar ne.

Nelaimė ant geležinkelio.

* TITUSVILLE, Pa. Ant "Titusville Traction Company" geležinkelio "netoli East Titusville", atsitiko baisi garinio katilo eksplozija, kurios keturi žmonės likosi sunkiai sužeisti, o iz jų du sužeisti mirtinai. Maszinistas Miller ir jo sunus, Charles, teip baisiai likosi nuaplikti, kad nuo to turės jie mirti.

BUFFALO, N. Y. Laikie smar-kios audros keli lenkiszki darbinjikai, ant apsisaugojimo nuo lytaus, palindo po stowinczius ant geležinkelio rėlių wagonais. Tuom tarpu renkanti wagonus lokomotywa sudawę į wagoną, po kuriuom gėdėjo darbinjikai ir ji smarkiai pastumė; ratai wieną iz darbinjū bewiek pusiau perpjowė, kitus gi tris sunkiai sužeidė.

DETROIT, Mich. Ant elektrisko geležinkelio tarp Detroito ir Ashlano susimuszė du greitai bėgantai karai, kuriuose waziawo 40 pasażierių. Prie susimuszimo jėrys žmonės likosi užmuszti, sunkiai sužeisti yra 20, tarp kurių 10 sužeisti labai sunkiai, gal mirtinai.

Netoli Blackfort, ant Great Northern geležinkelio, Montanoj, peritos subatos diena iz szkoko iz rėlių pasażierinis trukas. Abuda trukio maszinistai ir peckkuryz likosi užmuszti; sužeistų pasażierių yra daug, tarp kurių yra ir mirtinai sužeisti.

Ankos nesaužinszkų užwetzetoju. GALLIPTS, Oh. Nuomariam mirsztančiu namuose apsirgo 250 ligoniu; jie mat užsinuodino nuo netikusiu ir negerasipritaisytų walgių ir waistų; lygiui walgi, kaip ir waistus duodawo jiems tu-namų užwetzetojai pagedusius, kad tikt iz to turėsi sau kokį nors už-darbi. Dabar daugelis nuomariam mirsztančių namuose tarnaujan-cių likosi nuo wietų praszalintų, bet, rodosi, juos priderėjo sunkiaus nubausti ir laikyti už paprastus žmonių nuodintojus.

40 mokintiniu be mazo ne už-trusko.

Kodomo, Ind. 40 mokintinių "Grange Hall" mokslinės be-mazo ne užtrusko nuo gury su-degusio prie žibinimo gazo; dau-gelis jų dar ir dabar sunkiai ser-ga. Mokintojai užtėmyjo pawojų tikt tasyk, kada daugelis waikų nuopulė nuo sawo sėdynių; tasyk tikt liepė jie atidarinėti langus.

Ant laiwo "Trojan Prince", atplaukusio iz Italijos portų į New Yorką atkako 1008 italiskų ateitwų, daugiausiai moterų ir mažų waikų.

Pamegk debūt CASCARETS už 10c, ge-rausia sutalytoja plaucis ir wisu wideriu.

Isz darbo lauko.

* Londono ir Birminghamo laikraszcziiai pranesa, buk amerikiszka kompanija, į kurią priguli ir Andrew Carnegie, gawo nuo koreanisko rando kon-cesiją pedirbti naujas Korejoj geležinkelio linijas, kurios jung-sis su linija, kokia dabar dirba amerikonskizk inžinierius James N. Orsi. Reikalinga medegė padirbs amerikonskizkos dirbtuwės.

* CHICAGO. Darbu komisija nusprendė laike žiemos duoti darbą 9000 žmonių prie izswėži-mo iz miesto sienos. Iki szio iz izsdalino jau 500 ženklelių ir toliau dals po 1000 kasdien. Prideretu neturintiems darbo lie-tuwiams pasiskubinti izsgauti ženklelius ant darbo.

* BERNON, Tex. Truksta czia tarnaeizj, per tarpinjkystę dar-bo užwėzdos biuro mieste St. Louis iz czia praszo atsiųti ant syk daug merginų, kurios galėtu užimti tarnaeizj wietas; kaip sako, reikia net kelių szimtu tarnaeizj ant syk, o ant wietos jų nėra.

* Wisuose rytiniuose szetuo-rie esancijos drukui popieros dirbtuwės rengiasi sujunginti į trustą. Jeigu tas atsitiks, trustas gal už-kalauja tiesų apsunkinanczių swetini ateitwystę. 13 d. Gruodžio, Nashvillej, Ten., atsisbus konwen-cija "American Federation of Labor", ant kurios bus galutinai nuspręsta, ar reikalauja tiesų ap-sunkinanczių ateitwystę ar ne.

* BUFFALO, N. Y. Kompanija "Steel Storage" perkelia sawo dirbtuwes iz Connorsville, Ind. į Buffalo; prasidės jose darbai nuo pradžios ateinanczių metų.

* Per Ontario pawietj, Kana-doj, žada dirbtinti naują geležinkelį; reikalinga medegė pa-rupys Carnegie dirbtuwės Pitts-burge, Pa.

* WONSOCCKET, N. J. Medwil-nės werpincyza "Ray Cotton Co" likosi uždaryta; 300 darbinjū ne-tekė per tai darbo.

CASCARETS sudrutina kepenis, ištakus plwa. Niekad neskauda. 10c.

ISZ Lietuwiszku dirwu

Ant wisko reikalinga mie-ra.

Kiekwienas iz skaitytuoju žino, kad ir gero reikia mierę užlai-kyti. Kasgi but, pawiekslan, lai-ką ant maldos apwerstume? At-sakymas lengwas: netektume duonos ir ant galo reiktų mums badu numirti. Tas aizskiai pa-rado, kad žmogų maldas ir bažnyczios neuženka, be jo gyvenime reikalingi ir kito-kai daiktai: tikt tasyk bus gerai, jeigu pastengeime wisus lygiai at-likti, jeigu tikt katrą ir tokių reikalų apleisime, atiduodami

pirmutinystę kitam, musų gy-wenimas liks iz normalizskų wė-zių izstumtas. Jeigu rupinsimės wien apie tautystę, tai ant galo, priersais krikscionizską moks-lą, pradėsime kitų nekėsti, teip kaip tas apseirizskia terp ameri-konų. Iki szio geriausiai pas-mus aprupinti tikejimiszki rei-darbi, wisas sawo spekas mes apwerstume ant aprupinimo tų reikalų, turime sawo bažnyczias, turime sawo kunigus, rodosi, nie-ko daugiaus ne reikia; tuom tarpu dorizskai mes stowime žemiaus už kitus mažius apie tuos reikalus besirupinanczius, kaip kokiuose atsitikimuose ma-tyti, kad net musų wadowams truksta prideranczio doros su-pratimo. Krikscionizskas moks-las mus mokina: "mylėsi artymą kaip pats sawę", tuom tarpu musų mokintojai skirsto žmonis į skyrus, wienus priskiria prie tokių, kurie gal but už artymą pripažinti, kiti gi ne. Ar szio-kia ar tokių gyvenimo dalį paim-sime, jeigu rupinsimės tikt apie wienos paskirtos dalies reikalus, užaugysime wienpusizskus, fanatizskus tos dalies apgynežius, ne-sirupindami apie kitus reikalus, wisgi nieko gero ne sulauksime. Nė mokslas pats, nė turtai, nė tikėjimas ne pakels prideran-cziai žmogaus, keliant gi wiską sistematiškai, drauge iz syk, užganėdiname daug reikalų ir to-kiu budu daug lengwiau galė-sime pakelti, pagerinti wisus žmonių jausmus. Iki szio mes iz dalies aprupiname jau tikėj-i-mizskus reikalus, žinoma pagal sawo izsgalėjimą: turime lietu-wiszkas bažnyczias, tikėjimo mokintojus, bet kadangi apleis-ti užtai wisi kiti musų reikalai, ne turime iki szio nė wienos kam nors linkanczius mokslainės, nė jokios įtaisos tikrai kam nors wertos, kuri stengtusi mus ma-terijalizskai pakelti, arba užlai-kyti ant doraus kelio, taigi toliau prideretu jau pasirupinti apie tas apleistas, nors prie to atseitu atšaidėti statymo nau-jų bažnyczjų, kol kitų reikalų ne pastatysime ant to paties wirbalo. Kol apleistų rei-kalų priderancziai ne aprupinsi-me, ir pati bažnyczia ne įstengs užganėdinancziai atlikti wisų sa-wo prideryszczių. Kol neparupinsi-me musų žmonės geres-nių pasilinksimimo irapsiszwie-timo wietų, jie ir po dailiau-siam pamokslui bažnyczioj rink-sis į saliuus, praleis laiką ir sunkiai uždirbtus pinigus prie-zinkoriaus baro. Supraskime tą sykį nors mes, tautos wadowai, o tasyk ir terp mus mažiaus bus nesutikim, goriaus ir su didesne pasekme galėsime dir-bti ant brolių ir tėwynės labo. Pa-liaukime sykį dairęsi wien ant sawo asabizsko ir sawo draugu dawiai ant to ne sutiktu, žada sztraiką pakelti.

* BUFFALO, N. Y. Kompanija "Steel Storage" perkelia sawo dirbtuwes iz Connorsville, Ind. į Buffalo; prasidės jose darbai nuo pradžios ateinanczių metų.

* Per Ontario pawietj, Kana-doj, žada dirbtinti naują geležinkelį; reikalinga medegė pa-rupys Carnegie dirbtuwės Pitts-burge, Pa.

* WONSOCCKET, N. J. Medwil-nės werpincyza "Ray Cotton Co" likosi uždaryta; 300 darbinjū ne-tekė per tai darbo.

CASCARETS sudrutina kepenis, ištakus plwa. Niekad neskauda. 10c.

Ant wisko reikalinga mie-ra.

Kiekwienas iz skaitytuoju žino, kad ir gero reikia mierę užlai-kyti. Kasgi but, pawiekslan, lai-ką ant maldos apwerstume? At-sakymas lengwas: netektume duonos ir ant galo reiktų mums badu numirti. Tas aizskiai pa-rado, kad žmogų maldas ir bažnyczios neuženka, be jo gyvenime reikalingi ir kito-kai daiktai: tikt tasyk bus gerai, jeigu pastengeime wisus lygiai at-likti, jeigu tikt katrą ir tokių reikalų apleisime, atiduodami

pirmutinystę kitam, musų gy-wenimas liks iz normalizskų wė-zių izstumtas. Jeigu rupinsimės wien apie tautystę, tai ant galo, priersais krikscionizską moks-lą, pradėsime kitų nekėsti, teip kaip tas apseirizskia terp ameri-konų. Iki szio geriausiai pas-mus aprupinti tikejimiszki rei-darbi, wisas sawo spekas mes apwerstume ant aprupinimo tų reikalų, turime sawo bažnyczias, turime sawo kunigus, rodosi, nie-ko daugiaus ne reikia; tuom tarpu dorizskai mes stowime žemiaus už kitus mažius apie tuos reikalus besirupinanczius, kaip kokiuose atsitikimuose ma-tyti, kad net musų wadowams truksta prideranczio doros su-pratimo. Krikscionizskas moks-las mus mokina: "mylėsi artymą kaip pats sawę", tuom tarpu musų mokintojai skirsto žmonis į skyrus, wienus priskiria prie tokių, kurie gal but už artymą pripažinti, kiti gi ne. Ar szio-kia ar tokių gyvenimo dalį paim-sime, jeigu rupinsimės tikt apie wienos paskirtos dalies reikalus, užaugysime wienpusizskus, fanatizskus tos dalies apgynežius, ne-sirupindami apie kitus reikalus, wisgi nieko gero ne sulauksime. Nė mokslas pats, nė turtai, nė tikėjimas ne pakels prideran-cziai žmogaus, keliant gi wiską sistematiškai, drauge iz syk, užganėdiname daug reikalų ir to-kiu budu daug lengwiau galė-sime pakelti, pagerinti wisus žmonių jausmus. Iki szio mes iz dalies aprupiname jau tikėj-i-mizskus reikalus, žinoma pagal sawo izsgalėjimą: turime lietu-wiszkas bažnyczias, tikėjimo mokintojus, bet kadangi apleis-ti užtai wisi kiti musų reikalai, ne turime iki szio nė wienos kam nors linkanczius mokslainės, nė jokios įtaisos tikrai kam nors wertos, kuri stengtusi mus ma-terijalizskai pakelti, arba užlai-kyti ant doraus kelio, taigi toliau prideretu jau pasirupinti apie tas apleistas, nors prie to atseitu atšaidėti statymo nau-jų bažnyczjų, kol kitų reikalų ne pastatysime ant to paties wirbalo. Kol apleistų rei-kalų priderancziai ne aprupinsi-me, ir pati bažnyczia ne įstengs užganėdinancziai atlikti wisų sa-wo prideryszczių. Kol neparupinsi-me musų žmonės geres-nių pasilinksimimo irapsiszwie-timo wietų, jie ir po dailiau-siam pamokslui bažnyczioj rink-sis į saliuus, praleis laiką ir sunkiai uždirbtus pinigus prie-zinkoriaus baro. Supraskime tą sykį nors mes, tautos wadowai, o tasyk ir terp mus mažiaus bus nesutikim, goriaus ir su didesne pasekme galėsime dir-bti ant brolių ir tėwynės labo. Pa-liaukime sykį dairęsi wien ant sawo asabizsko ir sawo draugu dawiai ant to ne sutiktu, žada sztraiką pakelti.

* BUFFALO, N. Y. Kompanija "Steel Storage" perkelia sawo dirbtuwes iz Connorsville, Ind. į Buffalo; prasidės jose darbai nuo pradžios ateinanczių metų.

* Per Ontario pawietj, Kana-doj, žada dirbtinti naują geležinkelį; reikalinga medegė pa-rupys Carnegie dirbtuwės Pitts-burge, Pa.

* WONSOCCKET, N. J. Medwil-nės werpincyza "Ray Cotton Co" likosi uždaryta; 300 darbinjū ne-tekė per tai darbo.

CASCARETS sudrutina kepenis, ištakus plwa. Niekad neskauda. 10c.

Ant wisko reikalinga mie-ra.

Kiekwienas iz skaitytuoju žino, kad ir gero reikia mierę užlai-kyti. Kasgi but, pawiekslan, lai-ką ant maldos apwerstume? At-sakymas lengwas: netektume duonos ir ant galo reiktų mums badu numirti. Tas aizskiai pa-rado, kad žmogų maldas ir bažnyczios neuženka, be jo gyvenime reikalingi ir kito-kai daiktai: tikt tasyk bus gerai, jeigu pastengeime wisus lygiai at-likti, jeigu tikt katrą ir tokių reikalų apleisime, atiduodami

pirmutinystę kitam, musų gy-wenimas liks iz normalizskų wė-zių izstumtas. Jeigu rupinsimės wien apie tautystę, tai ant galo, priersais krikscionizską moks-lą, pradėsime kitų nekėsti, teip kaip tas apseirizskia terp ameri-konų. Iki szio geriausiai pas-mus aprupinti tikejimiszki rei-darbi, wisas sawo spekas mes apwerstume ant aprupinimo tų reikalų, turime sawo bažnyczias, turime sawo kunigus, rodosi, nie-ko daugiaus ne reikia; tuom tarpu dorizskai mes stowime žemiaus už kitus mažius apie tuos reikalus besirupinanczius, kaip kokiuose atsitikimuose ma-tyti, kad net musų wadowams truksta prideranczio doros su-pratimo. Krikscionizskas moks-las mus mokina: "mylėsi artymą kaip pats sawę", tuom tarpu musų mokintojai skirsto žmonis į skyrus, wienus priskiria prie tokių, kurie gal but už artymą pripažinti, kiti gi ne. Ar szio-kia ar tokių gyvenimo dalį paim-sime, jeigu rupinsimės tikt apie wienos paskirtos dalies reikalus, užaugysime wienpusizskus, fanatizskus tos dalies apgynežius, ne-sirupindami apie kitus reikalus, wisgi nieko gero ne sulauksime. Nė mokslas pats, nė turtai, nė tikėjimas ne pakels prideran-cziai žmogaus, keliant gi wiską sistematiškai, drauge iz syk, užganėdiname daug reikalų ir to-kiu budu daug lengwiau galė-sime pakelti, pagerinti wisus žmonių jausmus. Iki szio mes iz dalies aprupiname jau tikėj-i-mizskus reikalus, žinoma pagal sawo izsgalėjimą: turime lietu-wiszkas bažnyczias, tikėjimo mokintojus, bet kadangi apleis-ti užtai wisi kiti musų reikalai, ne turime iki szio nė wienos kam nors linkanczius mokslainės, nė jokios įtaisos tikrai kam nors wertos, kuri stengtusi mus ma-terijalizskai pakelti, arba užlai-kyti ant doraus kelio, taigi toliau prideretu jau pasirupinti apie tas apleistas, nors prie to atseitu atšaidėti statymo nau-jų bažnyczjų, kol kitų reikalų ne pastatysime ant to paties wirbalo. Kol apleistų rei-kalų priderancziai ne aprupinsi-me, ir pati bažnyczia ne įstengs užganėdinancziai atlikti wisų sa-wo prideryszczių. Kol neparupinsi-me musų žmonės geres-nių pasilinksimimo irapsiszwie-timo wietų, jie ir po dailiau-siam pamokslui bažnyczioj rink-sis į saliuus, praleis laiką ir sunkiai uždirbtus pinigus prie-zinkoriaus baro. Supraskime tą sykį nors mes, tautos wadowai, o tasyk ir terp mus mažiaus bus nesutikim, goriaus ir su didesne pasekme galėsime dir-bti ant brolių ir tėwynės labo. Pa-liaukime sykį dairęsi wien ant sawo asabizsko ir sawo draugu dawiai ant to ne sutiktu, žada sztraiką pakelti.

* BUFFALO, N. Y. Kompanija "Steel Storage" perkelia sawo dirbtuwes iz Connorsville, Ind. į Buffalo; prasidės jose darbai nuo pradžios ateinanczių metų.

* Per Ontario pawietj, Kana-doj, žada dirbtinti naują geležinkelį; reikalinga medegė pa-rupys Carnegie dirbtuwės Pitts-burge, Pa.

* WONSOCCKET, N. J. Medwil-nės werpincyza "Ray Cotton Co" likosi uždaryta; 300 darbinjū ne-tekė per tai darbo.

CASCARETS sudrutina kepenis, ištakus plwa. Niekad neskauda. 10c.

Ant wisko reikalinga mie-ra.

Kiekwienas iz skaitytuoju žino, kad ir gero reikia mierę užlai-kyti. Kasgi but, pawiekslan, lai-ką ant maldos apwerstume? At-sakymas lengwas: netektume duonos ir ant galo reiktų mums badu numirti. Tas aizskiai pa-rado, kad žmogų maldas ir bažnyczios neuženka, be jo gyvenime reikalingi ir kito-kai daiktai: tikt tasyk bus gerai, jeigu pastengeime wisus lygiai at-likti, jeigu tikt katrą ir tokių reikalų apleisime, atiduodami

pirmutinystę kitam, musų gy-wenimas liks iz normalizskų wė-zių izstumtas. Jeigu rupinsimės wien apie tautystę, tai ant galo, priersais krikscionizską moks-lą, pradėsime kitų nekėsti, teip kaip tas apseirizskia terp ameri-konų. Iki szio geriausiai pas-mus aprupinti tikejimiszki rei-darbi, wisas sawo spekas mes apwerstume ant aprupinimo tų reikalų, turime sawo bažnyczias, turime sawo kunigus, rodosi, nie-ko daugiaus ne reikia; tuom tarpu dorizskai mes stowime žemiaus už kitus mažius apie tuos reikalus besirupinanczius, kaip kokiuose atsitikimuose ma-tyti, kad net musų wadowams truksta prideranczio doros su-pratimo. Krikscionizskas moks-las mus mokina: "mylėsi artymą kaip pats sawę", tuom tarpu musų mokintojai skirsto žmonis į skyrus, wienus priskiria prie tokių, kurie gal but už artymą pripažinti, kiti gi ne. Ar szio-kia ar tokių gyvenimo dalį paim-sime, jeigu rupinsimės tikt apie wienos paskirtos dalies reikalus, užaugysime wienpusizskus, fanatizskus tos dalies apgynežius, ne-sirupindami apie kitus reikalus, wisgi nieko gero ne sulauksime. Nė mokslas pats, nė turtai, nė tikėjimas ne pakels prideran-cziai žmogaus, keliant gi wiską sistematiškai, drauge iz syk, užganėdiname daug reikalų ir to-kiu budu daug lengwiau galė-sime pakelti, pagerinti wisus žmonių jausmus. Iki szio mes iz dalies aprupiname jau tikėj-i-mizskus reikalus, žinoma pagal sawo izsgalėjimą: turime lietu-wiszkas bažnyczias, tikėjimo mokintojus, bet kadangi apleis-ti užtai wisi kiti musų reikalai, ne turime iki szio nė wienos kam nors linkanczius mokslainės, nė jokios įtaisos tikrai kam nors wertos, kuri stengtusi mus ma-terijalizskai pakelti, arba užlai-kyti ant doraus kelio, taigi toliau prideretu jau pasirupinti apie tas apleistas, nors prie to atseitu atšaidėti statymo nau-jų bažnyczjų, kol kitų reikalų ne pastatysime ant to paties wirbalo. Kol apleistų rei-kalų priderancziai ne aprupinsi-me, ir pati bažnyczia ne įstengs užganėdinancziai atlikti wisų sa-wo prideryszczių. Kol neparupinsi-me musų žmonės geres-nių pasilinksimimo irapsiszwie-timo wietų, jie ir po dailiau-siam pamokslui bažnyczioj rink-sis į saliuus, praleis laiką ir sunkiai uždirbtus pinigus prie-zinkoriaus baro. Supraskime tą sykį nors mes, tautos wadowai, o tasyk ir terp mus mažiaus bus nesutikim, goriaus ir su didesne pasekme galėsime dir-bti ant brolių ir tėwynės labo. Pa-liaukime sykį dairęsi wien ant sawo asabizsko ir sawo draugu dawiai ant to ne sutiktu, žada sztraiką pakelti.

* BUFFALO, N. Y. Kompanija "Steel Storage" perkelia sawo dirbtuwes iz Connorsville, Ind. į Buffalo; prasidės jose darbai nuo pradžios ateinanczių metų.

* Per Ontario pawietj, Kana-doj, žada dirbtinti naują geležinkelį; reikalinga medegė pa-rupys Carnegie dirbtuwės Pitts-burge, Pa.

* WONSOCCKET, N. J. Medwil-nės werpincyza "Ray Cotton Co" likosi uždaryta; 300 darbinjū ne-tekė per tai darbo.

CASCARETS sudrutina kepenis, ištakus plwa. Niekad neskauda. 10c.

Ant wisko reikalinga mie-ra.

sklepe ir nežinia kada ji liks pa-baigta, nors ja seniaus pradėjo statyti negu slowakizską. Dabar turime mes kuniją gėrę ir tei-siagą, iz ko žmonės labai džiaugiasi.

P. I.

Nauja Lietuwiszka Lenkiszka Draugystė.

Lenkiszki laikraszcziiai paduo-da, kad New York, 25 d. Lapkri-czio, susitvėrė "Lietuwiszka-Lenkiszka Naujų statymui Pasko-linimo Draugystė". Prezidentu naujos draugystės likosi izrink-tas Dworzecki, wice prezidentu M. Twarowski, sekretorium ir ka-sierim Chucharski. Iz to wiso matyti, kad czia wardas "Lietu-wiszka" įlindo teip, kaip Pilotas į Credo: iz izrinktųjų wirszinijų matyti, kad draugystė yra grynai lenkiszka, taigi ji tokia jau, kaip ir antai žydų užlaikomi bankai "Polsko-Litewskie", kuriems wien lietuwijų pinigai reikalingi.

Per degtinę galą gawo.

SCRANTON, Pa. 3 d. Gruodžio, wienas lietuwys, Kazys Wai-wada, gerai pusigėres, atėjo į szaft ant naktinio darbo, bet bosas, matydamas, kad tas per daug girtas, sugrąžino jį atgal. Wai-wada eidamas namon, užėjo ant geležinkelio rėlių, ant kurių bėgo wakarinis karas, kurisai sugriebė einantį ir užmusė ant wietos. Wai-wada neprigulėjo nė į jokį draugystę, palaidojimu užimė jo broliai; likosi jis palaidotas 5 d. Gruodžio. Buwo jis dar ne wėdę, 33m. amžiaus, paėjo iz Kau-no gub., Reseinų paw.

M. J. D.

Kiekwienas teip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai etablikuotasis gėrybių ir auksuoto. Izra-dimose, turi gauris amoka, gėry laisvini ir daktarizkus. Izgėrus, pilvą ir cziwylę wien statym, prazalina perswailę, gėry skaudėjim, drusky ir uzkietėjim wideriu. Tiek, daktar C. C. wazgėdžio, 10, 20, 30 cen-tas. Bandai wisose aptiekose ir izgėrydų gwa-talioje.

ISZ WISUR.

Ant jomarko i miestą Char kową, Mastrusijoj, afkako prek- jas iz Pawlogredo ir apsiestojo wiename hotelj; szale prekėjo kambario, kitame numeryje, apsi- sto studentas Kijewos universi- teto. Paskutinis, sužeis, su dru- gais, studentais Charkowo uni- versiteto, taip linksmas parėjo namon, kad ne pataikė i sawo kambari ir i kraustai i prekėjo kambari, kuris miegojo lowoj. Studentas tamsoj nusirėdė ir atsi- gulė i lową, bet rades jau gulini- kuną, persigando, girumas iz- syk prapuoė. Tuom tarpu pabu- do i prekėjas ir pajutę swetim- žmogų lowoje, dar labiaus negu studentas persigando. Ant syk abudj paszokos iz lowos ir pak- lė baisy riksmą, ant kurio subėgo hotelio tarnai. Rops wisas pa- gal nei isszaiszokino, bet nuo iz- gaszio prekėjas i porą walandų pražilo.

Maskolizskas laikrasztis „Russkyj Trud“ pranezas, kad Buzuluko pawietj naktims wazi- neja stanowiejie pristawai po kai- mus sektantj molokanų apgywen- tus ir werzia nuo tēwų waikus, kuriuos nežinia kur iszgabena, sako, buk juos iszgabena i stacia- tikizskus kliosztorius. Ir taip da- ro pabaigoj 19 amžiaus caro Mi- kulojus taru! argi caras Mika- lojus nori nustumti Maskoliją ant 19 amžių atgal megdžiodamas pasielgimą karaliaus Herodo? Bereikalo todėl maskolizski laik- rasztiai gėrisi maskolizska kultu- ra ir stengiasi ja suteikti ir ne maskoliams. Ką werta ta jų ci- wilizacija, parodo kasdieniniai atsitikimai.

Besirdziai, besauziniski žydai prekėjai jau per drsiai pradėjo wesi mergų preky- tą, kurias pristato i wiso swie- to didesni miestų paleistuwys- tės namus ir i mahometonizskus haremus. Žydai agentai, wiso- kiais pažadėjimais, suwilioja merginas, daugiūnias i jų kit- pas patenka neapszwistų Lie- tuwas, Lenkijos ir Galicijos me- rinet. Ta biuri mergų prekysta- net atkreipė atydą maskolizsko rando, kurisai pradėjo tarybus su kitoms wiespatystėms. Ne- uždilio i Berlyną bus susaukta konferencija, ant kurios wisos ciwiliuotos wiespatystės atsių- delegetus ant apkalbėjimo, kaip tai mergų prekystai užkirsti kelią.

Peterburgo medicinizskas departamentas užgrė išleiszi totorizskoj kalboj, bet maskoliz- koms litaroms, broszurų apieraup- les ir dalyti ją dykai tarp to- torių. Totoriai wartyjo dėl sawo raszto arabizskas literas. Mat maskoliai, syki pabandę lietu- wius apdawanoti sawo literoms, ant to ne apsiestoja, dabar grie- biasi jau totorių, toliaus griebias gal armeniezių, gruzinų, finų, žydų ir t. t. Užtenka mat syki kiauė įleisti i sawo daržą, jau ji pasistengs ir butą sawo smir- dinciu kwapu užtersiti. Laikas, rodosi, wisems maskolių skriau- džiamies susijungti ir iszwyti besotę kiauė iz sawo namų.

Iz italizsko porto Genuos rengėsi iszaplaukti i Braziliją garliwys „Gordat“, ant jo buwo 1600 iszeiwų, jiems iszdalino pusrycius ir laivas nuplaukė i wietą, kur laukė daktarai, ant peržiūrėjimo ar wisi keliančiji yra sweiki. Laikė to peržiūrėti ant syk iszeiwių pradėjo skystiesi ant pilwo skaudėjimo, daugamas puolė ant žemės, raitė si i rėkė. Daktarai nusprendė, kad jie užsinuodino nuo ne swei- kų pagedusj walgij. 345 iszei- wius turėjo tuojaus gabenti i li- gonbucius; nežinia ar pasieks wisus nuo mirties iszgelbėti.

Iz Berlyno paleido orlaiwi, kurisai atlekęs ties wienu kaimu, netoli Scheefel, neiszpasakytai iszgazdino jo gywentojus, nieka- da sawo amžjy nemaczisus orlai- wio. Wieni tikėjo, kad tai yra užgesęs mėnulis, kurisai sumisly- jo nupulti ant žemės, kiti klykė, kad atėjo swieto pabaiga. Kas tikt gywas buwo: waikai, moterys ir

wyriszkiai klykė kiek tikt nasrai daleido taip, kad tą klyksmą iz- tolo buwo girdėt. Mat ne tikt Maskolijoj tam-ius žmonis iz- gazedina lekian-ius orlaiwys, yra dar mat krasztai ir apszwiesoj Wokietijoj, kur to bauginasi kai- miecziai.

Pereitą sanwaite Anglijos pa- krantėse sinutė wėl smarki wėtra, kuri daug blėdies pridirbo; gar- laiwiui tarp Francuzijos ir Angli- jos, taigi tarp Calais ir Dover, turėjo nustoti plaukė. Ties Mor- gate, Anglijoj, su-idaudė gelbėto- jų laiwais; iz 14 ant jo buwusj žmonių, 10 prigėrė, 4 gi iszei- gelbėjo. Laiwas fas mat iszaplaukė gelbėti pawojoj atsiraduj laiwa „Persian Empire“, bet pats susi- danžė; „Persian Empire“ likosi wėliaus i portą atwilkas.

Ant Bremos garlaiwio „Darmstadt“, ant kurio gal ne wienas lietuwys i Ameriką keli- wo, stowincio Bremerhaveno porte, atsitiko smarki eksplozija, kurios 14 ant jo tarnaujančių jurinikų ir tarnų likosi sunkiai sužeisti; tarp sužeistų yra ir su- žėisti mirtinai. Sužeistus nugabe- no i ligonbutj mieste Bremerha- vene.

Italijos pakrantėse siautė baisi wėtra, kuri daug blėdies pridirbo. Neapoliaus užtakoj su- sidaudė ir paskendo 17 laiwy su wisais ant jų buwusiais žmonėms. Ateina žinios apie daugybę laiwy susidaususj prie Sardinijos ir Korsikos krantų.

Ant salos Kubos, mieste Jarucco, turinciziams apie 10000 gywentojų, užgimė baisus gais- ras; ugnis isszainkino 110 namų su wisais gywentojų turtais; už- gimė gaisras nuo neatsargumo wienų namų gywentojų.

Londono laikrasztis „Pall Mall Gazette“ apgarsino iz- Rymo apturėtą telegramą apie susirgimą popiežiaus D-ras Lap- pino uždraudė jam priminti atkakusius i Rymą pelegrimus.

Bėlgijos pakrantėse susidau- žė norwegizskas laiwais „Adele“ ir paskendo; 10 jurinikų nuo jo prigėrė, kiti gi prisigriebė krauto ir iszgelbėjo.

Kastynėse Kaiser-lautern, ne- toli Frankenholz, Wokietijoj, atsi- tiko baisi dūjų eksplozija, kurios 37 kalnakasiai likosi ant wietos užmuszti, o 40 yra sužeisti.

Elektrizski ir anglis ku- riami pecziai.

Bostono laikrasztis „Trans- cript“ patalpino straipsnj apie isztirimus profesorius Johno Price Jacksono kasliak kasztų wi- rimo, apkurimo ir prie skalbimo wartojant elektrizskas prietaisais ir kuriamas anglimis. Profeso- rius pritaikė wirtuwę ir peczius už- tenkancius ant aprupinimo zeki- mynos susidedancios iz 6 ypatų ir per kelias sanwaites taip prie wirimo, kaip ir prie namų suszildymo wartoję elektrika; paskui tą patį darbą wartodamas ant to wien anglis ir tokių bu- du surado skirtumą kasztų war- tojant elektrika ir anglis. Iz is- skaitymų profesorius iszapuo- lė, kad iszwirimas pietų dėl 6 ypa- tų, prisaiciaus prie to ir už- wirtintj wandenj ant stotkymaz- gojimo, kasztuoja widutinizskai 16,6 c.; tas pats ant paprastas, kuriamos anglimis wirinyzios kasztuoja tikt 3,15 c. Taigi war- tojant anglis kasztai siekia wos 19% to, ką kasztuoja wartojant elektrika, arba kitaip sakant, wi- rimas su elektrika kasztuoja su wirszmu 5 syk daugiaus. Ma- žėnis jau skirtumas iszapuo- la wartojant elektrika ir anglis prie žluginimo. Czia tas pats darbas su elektrizsku szildymu kasztuo- ja 22,7 c.; wartojant gi anglis iszapuo- la 12,25 c., taigi kuriant su anglimis iszapuo- la 54% kasztų elektrikos prie to paties dar- bo pritaikytos, taigi prie žlugi- nimo jau elektrika nekasztuoja ne dusyk tiek, kiek wartojant anglis. Apskritai imant, nors wartoti elektrika prie kuro ir wirimo yra daug parankiaus, bet užtai idaug brangiaus.

Naujausi iszradimai.

Italijonas Corello ir Prancu- zas Lemieux, kaip praneza laik- rasztis „Electrotechnischer Anzei- ger“, užmanė apszwiesiti Atlan- tizską oceaną tarp Europos ir A- merikos. Jie noci mat ant laiwy kelio, kas 50 anglizskų mylių, parengti eiles plaukinėjančių elektrizskų jurių žiburių ant augstų plaukinėjančių bokstų. Įkunjimas to, užmanymo kaszt- uos 300—400 milijonų markijų, užlaikymas gi žiburių kasztuotų apie 15 milijonų markijų kas me- tus. Iszpildyti tą užmanymą rois butų ne sunku, bet ar jis lygių kasztams nauda agabentų, tai jam kils klausymas: sziaitien juk laiwai ir tamsoj, nors ant oceano nėra žiburių, nepaklysta, wis pa- taiko, kur reikia nuplaukti.

Amerikonizski laikrasztiai praneza apie naują, iszrastą Charleso Haas izz Topeka, Kas- lakiojimui prietaisą. Nauja prie- taista turi paukszcio pawidalą, 12 pėdų ilgio. Prie darytų ban- dawonių ji lengwai pasikėlė i orą. Kad ji gal pasikelti, nėra abejonės, tikt galima abejoti, ar su ja galima lėkti pagal lakioto- jus nora. Izz apszwiesimų, jos, ji rodosi, niekuom, nesiskiria nuo iszrastos Berlyne jau seniai Li- lenthalo prietaisos.

Draugysztij reikalai.

Ant apswarstymo apie užma- nytą Lietuvizską Tautizską Susi- wienijimą, ant apkalbėjimo kaip galima tarp Lietuwj pakelti ap- szwietimą ir pagerinti materija- lizską jų buvį, administracijos grynai tautizskų lietuwizskų draugysztij Chicagoj, tai yra: jų pirmėdžiai, pagelbininkai ir rasztininkai laikys susirinkimą Pu- laskio salėj, rume 34, 800 S. Ash- land Ave., Chicagoj, 12 d. Gruo- diu, 1897 m. 3 walandą po pie- tų.

KOMITETAS.

„Lietuvos“ Agentas.

„Lietuvos“ keliaujančių agen- tu yra Wincas Kudaruskas. Ji- sai sziose dienose atsilankys New Yorke ir Brooklyne priimi- nėt prenumeratą nuo senų skai- tytojų ir užraszinėt naujus skait- ytojus. Deltogi meldžiame wisų tēnykaszčių lietuwj, kaip senų, taip ir naujų skaitytojų, pas ku- riuos musų agentas atsilankys, užsimokėti prenumeratą agentui, tokiu budu uždegydit sau laiką ir kasztus pristunimo, o pinigai wisi bus gražiai mums priduoti. Wincas Kudaruskas yra tikru „Lietuvos“ agentu ir nieks nepri- walo bijotis jam pinigų duoti, mes už jį atsakome. Teisposgi ga- lite gaut pas jį wisiokių knigų ir kitokių dalykų pirkti.

„LIETUVOS“ ISZDAWYTES.

Kontestas „Lietuvos“ do- wanų.

Su sziuomi numeriu jau užsida- rų Kontestas „Lietuvos“ dowa- nų. Kas sulyszsiol ne prisuntė su- raszo žodžių, jau dabar yra per wėlu. Prisiųsti suraszi bus apawarstyti laiku szio 8 dieny ir kiekvienas gaus dowaņas pagal wertę suraszymo žodžių.

A. OLSZEWSKI, Izzleitojas.

Laiszkai ant paczto.

602 Andrzejewski Jan 670 Nakoci Antoni
603 Andrzejewski Jan 671 Norwica Marianna
604 Andrzejewski Jan 672 Pakowicz Barbara
605 Andrzejewski Jan 673 Pakowicz Barbara
606 Andrzejewski Jan 674 Pakowicz Barbara
607 Andrzejewski Jan 675 Pakowicz Barbara
608 Andrzejewski Jan 676 Pakowicz Barbara
609 Andrzejewski Jan 677 Pakowicz Barbara
610 Andrzejewski Jan 678 Pakowicz Barbara
611 Andrzejewski Jan 679 Pakowicz Barbara
612 Andrzejewski Jan 680 Pakowicz Barbara
613 Andrzejewski Jan 681 Pakowicz Barbara
614 Andrzejewski Jan 682 Pakowicz Barbara
615 Andrzejewski Jan 683 Pakowicz Barbara
616 Andrzejewski Jan 684 Pakowicz Barbara
617 Andrzejewski Jan 685 Pakowicz Barbara
618 Andrzejewski Jan 686 Pakowicz Barbara
619 Andrzejewski Jan 687 Pakowicz Barbara
620 Andrzejewski Jan 688 Pakowicz Barbara
621 Andrzejewski Jan 689 Pakowicz Barbara
622 Andrzejewski Jan 690 Pakowicz Barbara
623 Andrzejewski Jan 691 Pakowicz Barbara
624 Andrzejewski Jan 692 Pakowicz Barbara
625 Andrzejewski Jan 693 Pakowicz Barbara
626 Andrzejewski Jan 694 Pakowicz Barbara
627 Andrzejewski Jan 695 Pakowicz Barbara
628 Andrzejewski Jan 696 Pakowicz Barbara
629 Andrzejewski Jan 697 Pakowicz Barbara
630 Andrzejewski Jan 698 Pakowicz Barbara
631 Andrzejewski Jan 699 Pakowicz Barbara
632 Andrzejewski Jan 700 Pakowicz Barbara

Pajieszkajimai.

Pajieszkau sawo susiedj, Juozapo ir Idoridius Bauzių, izz Peldėnės kaimo, (arba Gedeliszskės) Szileis parap. Kau- no gub. Resejų paw. Juozapas 5 m. pirmau gywejo Chicagoj, potom isz- waziwo i Philadelphia, Pa. dabar ne- zinau kur. Turj juos labai swarby reikalą. Deltogi meldžiu szirdingai atsi- szaukti, arba kas kiti teikis man duot žinią ant szio adreso:
Peter Gedekis,
3340 Fisk Str. Chicago, Ill.

Pajieszkau sawo szwogerio, Antano Maczulikos, issz Altonizskj kaimo Zapyskio parap. Suwaukų gub. Pirmaus gywejo Forest City, Pa. o dabar nežinau kur. Jis pats ar kas kitas, teikis man duot žinią ant szio adreso:
A. Szeszwicz,
108 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

GEOGRAFIJA

ARBA

MOKSLAS APIE ŽEME.

II DALIS.

(Tęsa).

4. Vidurinės wiespatystės, tarp upės Mississippi ir Uoli- niu kalnu, užima sawanų arba prerijų plotus, jie dalinasi i augstus ir i žemus; žemi krasztai yra papuiose, tie la- bai vaisingi, bet turi nesveiką klimatą dėl daugelio di- delių klampynių, augstai plotai neturi nė girių, nė už- tektinai vandens ir dregnumo, apžėlę augsta žolė, laike wasaros, dėl nedatekliaus dregnumo, žolė taip iszdzista, kad reikia mažos kibirkstėlės, o užsidega iszdzinwsi plotė, gaisras i ugnį laiką užima neiszpasakytai didelius žolės. Ant prerijų minta dar pulkai užsilikusj bizonų, bet skaitlius jų nuolatai mažinasi. Baltweidžiai kolonistai vis giliaus werziasi i tuos plotus ir pawercia prerijas i dir- bamus laukus, sausiams krasztams, per irrigaciją, su- teikia reikalingą dregnumą; besiplatinant baltweidžių kolonijoms, dar užsilikę bizonai ir cziabuviai tų krasztų indijonai traukiasi vis toliaus i wakarų, baltweidžiai werzia jiems ruimą ir žemę.

Czia priguli wiespatystės: Dakotos, Nebraska, Kan- sas, Arkansas, Indijonų Teritorija; swarbiausia wienok yra Missouri, priejupolimo upės to paties wardo i Missi- sippi. Didžiausias miestas wiespatystės yra St Louis, turintis apie 600000 gywentojų, yra jis, taip sakant, ant su- sidurimo wandeninių kelių i visus krasztus.

5. Wiespatystės prie Kordilieri kalnu užima kalnus irangstus iszkilimus; jos žemdarbystei ne labai tinka, bet užtai kalnuose yra daug mineralizskų turtų, ant jų plotų yra aukso ir sidabro kastynės. Kalnuose gyvena dar likucizai beveik neprigulmingų indijonų, kaip antai Komancjai, Apaszai, Siowai.

Czia priguli wiespatystės: Montana, Wyoming, Co- lorado, Naujos Meksikos, Arizona, Utah, daugpacijų mor- nuų sutvarta, kurie per atvedimą vandens, pawertė ne- vaisingus plotus i vaisingą žemę. Didžiausias miestas yra Salt Lake City. Wiespatystės Idaho ir Nevada prie Sierra Nevada ir Kaskadinių kalnų.

6. Wiespatystės pakranciu Didžiojo oceano, arba Pa- cifico užima visą pakrancijų dirą tarp Sierra Nevada ir Kaskadinių kalnų. Puikus, sveikas ir sziltas klimatas pie- tinėj dalyj, dregnas sziaurinėj. Prie Didžiojo oceano prekysta su Chinais ir Japonija kyla ir didinasi, pabaig- us gi dirbti didijj Siberijos geležinkelj, tie krasztai dar labiaus pakils. Kalnuose yra turtingiausios aukso kasty- nės, teiposgi kastynės gywojo sidabro, žėnų waisinga. Kalifornijos ir Oregono kalnuose yra grios didžiūsių ant musų žemės medžių wadinamų Sequoia arba Wellingtonia. Aukš atrado czia tikt 1848 m., pirmiaus nieks tų krasztų ne brangino; nė iszpanijony, kuriems jie prigulėjo, nė maskoliai, kurie per tulą laiką waldė krasztus prie San Francisco užtakos ne norėjo jų palaikyti, nesuprasdami wertes, juos apeido. Atradus turtingus aukso plotus czia pradėjo keliauti ateiviai izz visų swieto krasztų, at- keliavo ir daug chiniezių, kurie izz czia isziskyrstė jau po kitas wiespatystes, pasiganėdinami mažu uždariu, darė konkurenciją vietiniems darbininkams taip, kad ant jų reikalavimo Washingtono kongreso likosi užgirtos tiesos uždrazancios su visu atkeliavimą i Suwienytas Wiesz- patystes chinieziams. Miestas San Francisco, izz ma- žo miestelio, i 50 metų taip pakilo, kad szia dien turi jau netoli pusę milijono gywentojų.

Didžiojo oceano pakrantėse yra szitos wiespatystės: Kalifornija tirszciausiai apgyventa, turinti geriausią žemę, sziltą klimatą, turtingiausios aukso kastynės; czia yra ir didžiausias prie Didžiojo oceano Amerikos miestas San Francisco. I sziaurius nuo Kalifornijos yra wiespa- tystė Oregon. Czia nuo ne seniai pradėjo traukti koloni- stai, kurie užsima sodanukyste ir kwieczyt auginimu. Dar labiaus i sziaurius, prie rubėzių Britizskos Kolumbi- jos, yra wiespatystė Washington, kuri ne seniai izz teri- torijos pastoj wiespatystė. Geriausias portinis miestas toje wiespatystėje yra Tacoma, i kurj atkeliawia nuola- tai japonizski taworiniai ir pasazieriniai garlaiwai; mies- tas tas auga dabar labai smarkiai.

Meksikas traukiasi tarp upės Rio del Norte ir Mek- sikonizskos užtakos izz wienos pusės ir tarp Kaliforniz- kos užtakos ir Didžiojo oceano izz kitos; i pietus užsisuka pavelksle rago i Yukatam pussalį. Toksai padėjimas tarp dvejų oceanų, rodosi, turėtų pakelti prekybą ir apskri- tai atsiliepti ant kulturizsko kilimo, tuom tarpu nė pre- kystoj, nė kulturoj, nė turtingumu sawo gywentojų Mek- sikas ne atsižymi; priezastis to yra ta, kad pakrantėse ne- ra gerų portų, esanti yra labai ne sveikuose krasztuose, susinesimai widurių su pakrantėmis sunkus. Meksikas užima Meksikonizską arba Anahuac iszkilimą pasiekiantj 2000 metrų augszciaus jurių wandenų pavirsziaus, iszkili- mą tą izz abiejų jo krasztų apsiuazčia kalnai: rytuose Ry- tiniai Kordilieri pertraukti upe Rio del Norte, izz waka- rų Wakariniai Kordilieri, kurie toji sawo dalyj wadinasi Sierra Madre, juose yra dang sidabro kastynių. Pietinėj dalyj abidvi kalnų eiles susibėga ir czia tai yra augszciau- sius jų wulkanizskos wirszunės, izz kurių Orizaba ir Po- popocatepetl turi 5500 metrų arba su wirszmu 18000 pėdų augszcio. Klimatas czia ne wienodas, todėl ne wienoki yra ir augmenys. Ant žėnų pakrancijų, wadinamų Tierras Calientes, klimatas dregnas, su tankiais lytums, karsztas; czia žmonis kankina drugiai ir karsztligės, auga augme- nys karsztų krasztų, kaip palmos, cukrinės lendres, kakao, wanika; ant trepų wadančių ant wirszaus iszkilimo klima- tas widutinizskas, czia yra kawas plantacijos, teiposgi au- ga turkizski kwiecziai (kornai); ant wirszaus iszkilimo kli- matas wėsus, czia angina musų krasztų jaus, griorose au- ga eglės ir kitoki spygliniai medžiai; bet ir tas wėsus me- sikonizskas klimatas yra dar sziltesnis už klimatą musų tēvynės. Iszkilimas ne tikt kad turi wėsenj klimatą, bet ir sausesnj negu pakrantėse, kadangi lytus pasitaiko tikt at- skanzcionose metų dalyse, joms perėjus tuose krasztuose ne lyja, užstoja sausmetis; todėl tai ant wirszaus iszkilimo augmenys ne tarpus, girių mažai; auga czia ant augstai iszkilusių lygumų kuktusai, kokius musų krasztuose gywe- nimuose ant langų laiko, kurie sawo storuose lapuose izz laiko daug dregnumo ir todėl gal pakęsti ilgus sausme- cius; ant kaktusų gyvena wabalai koszenila wadinami, duodanti puikiai raudoną parvą. Jeigu ant to iszkilimo nėra tarpjū augmenų, tai užtai yra czia daug wisiokių mi- neralų, ypacz gi turtingos yra ant iszkilimo sidabro kasty- nės. Kratero wulkano Popocatepetl yra siores kastynės, kuriose dirba indijonai; kastynės tos yra ant 5400 metrų augszciaus jurių pavirsziaus; yra tai augszciausia ant mu- sų žemės wietą, kur žmonės dar gyvena. Gywentojai susi-

deda daugumoj izz indijonų paweinancijų nuo augstai kul- turizskai stowėjusj Asteku, kurie buwo czia sutvėrę ge- rai suorganizuotą ciwiliuotą wiespatystę, bet ją užkaria- vę fanatizski iszpanijony, isszainkino seną asteckų ciwili- zaciją ir juos paczius i nuozimius wėl pawertė; apart indi- jonų yra czia, dar maiszyti gaivalai, taip wadinami metisai paweinanti izz susimaszymo indijonų ir baltweidžių ir kre- olijai, paweinanti nuo iszpanijonų. Kalba krasztu yra iszpa- nizska.

Prie Meksiko priguli dar du pussaljai: Sena Kalifor- nija ir Yukatan, pirmutinis siauras, ilgas, traukiasi para- lelizskai prie pakrancijų Didžiojo oceano; yra tai nuola- tas, neturintis užtektinai vandens, sausas krasztas, apgy- ventas indijonų. Antras yra pratesimu Meksiko; pietry- tiniuose krasztuose turi daug puikių girių duodancjy brangius medžius, szeip wiera ne augstai iszkilusj iz- kilimą, mažai turintj vandens, todėl tai sawinikiai turin- cijų wandenj szulinių yra czia kaipi aristokratais.

Meksikas, kaip ir Suwienytos Wiespatystės Sziaurinės Amerikos, susideda izz atsikrų wiespatysztų arba szetų; tokių wiespatysztų yra Meksike 28 ir apart to distrik- tas Meksiko, kuriame yra krasztu sostapilė miestas Meksiko, turintis apie 350000 gywentojų. Vera Cruz, prie Mek- sikonizskos užtakos, geriausias Meksiko portas, bet turi labai ne sveiką klimatą. Guanaruato netoli labai turtin- gų aukso kastynių.

Vidurini Amerika, pagal sawo geografizską padėji- mą, pagal pavirsziaus pawidalą, klimatą, augmenis ir gy- wentojus panasi i Meksiką; tuom ji už Meksiką augsz- ciaus stovi, kad wiera siaurąj terpjurių tarp dvejų oceanų, turi daugiaus gerų portų ir daugiaus dregnumo. Krasztus tuos lanko tankus žemės drebejimai, kurie naikina czielus miestus ir neduoda pasikelti; apart žemės drebejimų, nai- kina krasztus widurinės Amerikos tankios woliucijos, kurios naikina tą, kas iszlieka nuo žemės drebejimų. Ka- dangi, kaip sakėme, widurinę Ameriką wiera siauras terpjuris, todėl žmonės stengiasi tą terpjurį perkasti giliu kanalu ir sujungti abudu oceanu taip, kad didžiausi ju- rių laiwai galėtų juomis izz wieno i kitą oceaną pereiti; pran- cuzai buwo pradėję kasti toki kanalą per Panamos terpjurį, tarp Aspinvall ir Panamos, bet pradėjusi darbą kompa- nija nusibankrutino ir per tai darbai apsiestojo, bet pran- cuzizskas randas nuo republikos Kolumbijos, kuriai tie krasztai priguli, iszderėjo pailginimą koncesijos; taigi gal but, kad tasai kanalas taps iszkastas, o tasyk jurių lai- wams tiks sutrupytas kelias izz Europos prie wakarinų Amerikos pakrancijų, o izz dalies ir i Oceaniją; laiwai, vion- plaukti aplink visą Ameriką, galės izz Atlantiko per- plaukti i Didįj oceaną per dirbamą Panamos kanalą. Pa- sinaudoti izz tokio kelio sutrupinimo bandė seniai isz- panijony, kuriems takart prigulėjo didesni Amerikos dalis: jie gabendavo Peru kastynės iszkastą aukšą i Pana- mą, perwezda juo žėzimas per siaurą terpjurį ir kitų pu- sėj sukradavo ant kitų laiwy, kurie ji gabendavo tiesiog i Iszpaniją, bet kad paskui ant Karabizskų jurių priso daug jurių plėszikų piratais arba filibustierais wadinamų, kurie užpildinėdavo ant laiwy gabencancijų aukšą, iszpa- nijony paliovė naudojosi izz to trupmesnio kelio. Atra- dus Kalifornijoj turtingas aukso kastynės, teiposgi pa- sidauginus skaitlini gywentojų wakarinės Suwienytų Wiespatysztų pakrantėse, wėl pajuto reikalą sutrupi- nimo kelio, todėl amerikonai padirbo geležinkelį per ki- tą widurinės Amerikos siaurumą, kuriuom ne tikt per- weza taworus izz Didžiojo oceano i kitą pusę, bet tyčia pritaisytos platformos perweza i czielus taworų prikrau- tus laivus. Tas wienok budas wisi gana painus; jeigu iz- kas kada pradėtą kanalą, visi tie widurinės Amerikos krasztai umai pakils, labiausiai gi pakils miestas Pana- ma, nuo kurio prasideda minėtas kanalas.

Vidurinėj Amerikoj yra szitos republikos:

1. Guatemala, prie Meksikos rubėzių, tarp Didžiojo oceano ir Karabizskų jurių; susitvėrė kaipu neprigul- minga wiespatystė 1839 m.; gywentojų turi 1½ milijono. Krasztu sostapilė yra miestas Santiago de Guatemala.

2. San Salvador, i pietus nuo pirmutinės, prie Di- džiojo oceano, izz kitos pusės turi republiką Honduras. Gywentojų turi pusę milijono. Krasztu sostapilė yra mies- tas Nueva San Salvador.

3. Nicaragua, i pietus nuo pirmiaus paminėtos, izz wienos pusės atsiremia i Didįj oceaną, izz kitos i Kara- biskas jures, kurios jungiasi su Atlantiku. Gywentojų tu- ri apie 400000. Krasztu sostapilė yra miestas Managua.

4. Honduras, tarp Guatemalos, San Salvador, Nica- ragnos; wienas rytinis krasztas atsiremia i Karabizskas jures. Gywentojų turi apie 300000. Krasztu sostapilė yra miestas Comayagua.

5. Costo Rica, gulinti toliausiai i pietus widurinės A- merikos republika, tarp Didžiojo oceano ir Karabizskų jurių. Gywentojų turi 250000. Krasztu sostapilė yra mies- tas San Jose.

Widurinės Amerikos republikos neva susijungę i wieną taip pirminą Didelę Widurinės Amerikos Republiką, bet tuojaus po susijungimui užgimė tarp susijungusių da- lų nesutikimai ir kruwinos woliucijos taip, kad galima sakyti, kad tarp jų nėra tikro susijungimo.

Apart minėtų republikų, ant Yukatan pussalio yra anglizska waldyba wadinama Britizskos Honduras, Zy- miaisiais miestas yra Belize. Tame kraszte auga gioros brangjū medžių, kuriuos izz czia gabena i Europą ir i A- meriką. Gywentojų ant viso tos anglizskos waldybos plo- to, užimancio 15500 anglizskų mylių, yra tikt 50000, tai- gi mažias negu Kaune.

Archipelagas Wakarinų Indijų. Vardą toki gavo jis nuo klaidžios Kolumbo nuomonės, kurisai pirmiau- siai ant tų salų atkakę, tikėjo, kad jis, plaukdamas i wa- karus, ant galo prisigriebė Rytinių Indijų, esancijų Azi- joj. Archipelagas tasai traukiasi pusracijų nuo Floridos pussalio iki įtakų upės Orinoko. Daugelyj wietų, prie sa- lų pakrancijų traukiasi koraliniai rifai su siaurais, pavo- jingais laivams įėjimams, tos uždengtos rifais salos 17 szimtmetyj buwo tai wietos, kuriose užsilikę jurių plė- szikai arba filibustierai (teip piraminti nuo lengvų waltelių fly boots wadinamų). Tie plėszikai užpildinėdavo ne tikt ant plaukancijų laiwy, bet ir ant pajurių miestų Mek- sikonizskos užtakos ir Karabizskų jurių. Salas tas lanko tankiai baisyus huraganai (wėtros), kurie iszgrauja czielus miestus, nunesza su wiskuom farmas, todėl tai farmeriai prie sawo namų kasa gillas kelnores, kuriose pasislepia wėtrai užkilus. Daugumas izz tų salų yra kalnuotos, ant tulų yra ir wulkanai. Klimatas karsztas, dregnas, todėl daugumas salų neiszpasakytai waisingos, bet ne sveikos, lanko jas tankiai drugiai ir karsztligės. Europiezski koloni- stai turi czia dideles plantacijas cukrinjū lendrių, ka- wos, tabako, prie apdirbimo kurių pargabeno negrus wergus, cziabuvius gi indijonų karabais wadinamus, ka- dangi jie pasirodė ne tinkanciais prie sunkių darbų ant plantacijų, iszpanijonai isszainkino; todėl ir szia dien, nors wergų jau nėra, didesni ant tų salų gywentojų dalis susi- deda izz negrų ir izz mulatų.

